

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, II-GA ALEJA Nr. 38. - TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesatów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od 8-10 wiecz. Reklamsów nadesł. redakcja nie zwraca.

OGŁOSZENIA WYBOSZ: Rozkład rb. 4, półrocznie rb. 8, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 60, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagrańca, za markami pocztowymi, dołącza 25% miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20. Listów niestranych lub nieostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz piętowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia po kop. 3 na wiersz. Najniższe ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50 proc. drożej. Za dołączenie prospektów lub reklam po 5 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agentury: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 5.

II-ga Aleja № 38.—Telefon № 497.

TEATR URANJA

Tylko dziś w poniedziałek 12 Stycznia.
Benfis Al. Alisiewicza
Program nadzwyczaj urozmaicony.
Część I— Obrazy kinematograficzne
Cz. 2 Na scenie: „Protেকcja“ kom. w 1 ak.
Cz. 3—Humor i satyra.

Na zakończenie oryginal-
taniec
„TANGO“
wykonają p. Kwiatkowska i metr tańców
p. Kostecki.
2—Wal „Aeroplan“

II-ga Aleja № 43.

TEATR „ODRON“

W. Krzemińskiego.

Dziś! niezwykle wybitny i sensacyjny program! Tylko 4 dni!!

Zapaśnik w czarnej masce

Dramat BRESZKO-BRESZKOWSKIEGO w 6 oibryzm. część. osnuty na prawdziwym zdarzeniu
W obrazie bierze udział **Championat zapaśników z Lurychem i Lebidiewym** na scenie

Nad program — Sensacja aktualna
Odtąnczone przez pannę **MESSAL** i p. **REDO** z teatru Nowości w Warszawie **„TANGO“**
Na scenie — pod artystycznym kierunkiem Wł. Glogera. **SWATY** Obrazek ludowy w 1-ym akcie.

Program: od 9 do 16 Stycznia 1914 r. wt.

Teatr VARIETE „OLIMPJA“

W gmachu Panoramy III-cia Aleja Nr. 75. Tel. 6-32.

Kompletna zmiana programu z nader interesujących pierwszorzędnych atrakcyjnych numerów.
w Sobotę i niedzielę atleta champion świata p. **PIETRZAK** będzie walczył
Z BYKIEM STEPOWCYM

Anons! od soboty 10 Stycznia r. b. otwarcie wszechświatowego **Championatu Walk Francuskich** w którym wezmą udział pierwszorzędne siły atletyczne.
Początek przedstawień w niedziele o godz. 8 wieczór a w święta i dni powszednie o godz. 3 po poł. i o 8 wieczór.

Krakowski
Atrakcyjny
III-a Aleja № 63
R. PAULIUSA.

CYRK

W Sobotę 10, Niedzielę 11 i Poniedziałek 12 Stycznia r. b. Wielkie debiutowe przedstawienia składające się z 3-ech wielkich części. Po raz pierwszy tutaj! Tylko na 5 dni! Wielka sensacja! Debiut znakomitego wirtuoza ekscentryka **LA-BE-MOL**

ze swoim oryginalnym muzycznym muzycznym aktem na amerykańskich instrumentach. Ostatnia nowość! muzyczna mała! muzyczny szliher. Występy znanej wielko-ruskiej-wiejskiej kapeli ze śpiewami i tańcami, składającej się z 15 osób dam i mężczyzn. Oprócz tego występ nieustraszonego gimnastyków na podwojnym tramplicie Mr. **CHARLESTON** junior i senior. Oprócz nowych debiutów występy czarnej **LA-BE-MOL**, muzycznej mały, wielko-ge-t **Z** poważaniem **DYREKCJA**

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 343.

Program od wtorku 6 do piątku 9 Stycznia 1914 r. (włącznie)
Tygodnik Gaumont'a (z natury) | Piękna kasjerka (h. homieczne)
W Szponach Półświatka
Wspaniały dramat z życia młodzieży w 5 częściach.

Na scenie pod artyst. **LIZIA w KOZIE** wodewil w 1 akcie kler. F. Stróżewskiego Offenbacha.

Anons: We wtorek 18 Stycznia Nowość „Prawo Mimiori“ sensacyjny dramat

Doktor PAWEŁ BRONIATOWSKI

Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34.
ChOROBY skórne, włosów płciowe, weneryczne i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Panie od 3-4 popołudniu. Stosuje wrodzinyne wstrzykiwanie SALWARSANU (HATA 006 i 914 i badanie krwi na syfilis).

A. DEBICKI Geometra przysięgły

Teatralna 23 m. 14, parter Tel. 602.
Wykonawca wszelkie roboty mierznicze.

KAFLE i ROBOTY ZDUNSKIE
L. NIEPRZECKI i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.

Gabinety Leczniczo-Dentystyczne

R. Filipowicza

II-ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjmuje: D. FILIPOWICZ od 10-1 i od 3-6 p.p. asyst. Lek.-Dent. 9-1 i od 3-7 po połud.

Spirytus

skazony demantowany mocy 92%
Polecia Skład **Wódek i Win**
K. KRAKOWIECKIEGO
II Aleja 24, telefon 2-53.

Wystawa Sztuk Pięknych

w Częstochowie, Teatralna N-r. 11, otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w obię niedzielę i święta do g. 8 wieczorem

Pierwszorzędny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko Kamieniarski -Sztukatorski

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny **KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI** WYKONYWA Rzeźby pomniki, rabaty budowlane i kościelne. Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60. Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY PRZYSTĘPNE

Prosimy o Uregulowanie Prenumeraty.

MĘDRZEC

Choć nie znał mądrych ksiąg,
Mądrość mu dało życie
Co tylko brał do rąk—
Poznawał należycie
W uczonej zawsze ton
Oblegał swoje słowa..
Miał powódł... świetnie on
Koniaki znał Szustował..

Nowa wojna.

Dyplomacja włoska pozazdrościła smaczkom austrjackiej koleżance swojej i za przykładem jej przygotowywać zaczyna grunt do nowej wojny na Bałkanach.

Dyplomacja austriacka przygotowała drugą wojnę bałkańską i pełnia na siebie dotychczasowych sprzymierzeńców, dyplomacja włoska pcha w ciągu 18 miesięcy do trzeciej, tym razem między Grecją a Turcją.

Gabinet ateński pozostawiać chce przy Grecji wszystkie zdobycze pierwszej wojny bałkańskiej. W rządzie ich bardzo wielką wartość dla Grecji stanowią wyspy na morzu Egejskim.

Zaludnione one są przeważnie przez Greków i, przed jej późniejszą, wejdą w skład greckiego organizmu państwowego. Turcja walczyć może przeciwko owym „uroszczeniu” greckim, los ich jest już jednak przesądzony. I oto Turcja chwytą się ulubionego zwycięstwa swego: intryguje w nadziei, że uda jej się w ten sposób sprawę odwiec, a pomaga jej w tym dyplomacja włoska.

Rząd włoski oświadczył Porcie, że gotów jest zwrócić Turcji zajęte w czasie wojny trypolitańskiej wyspy, ale uczyni to wówczas dopiero, gdy Grecja wycofa wojska swoje z wysp Egejskich. Dopóki to nie nastąpi, utrzymywać będzie na wyspach tych załogi swoje.

Turcja zamknęła ma w ten sposób drogę do jakiegokolwiek porozumienia się z Grecją i otrzymała może z powrotem zajęte przez wojska włoskie wyspy tylko wówczas, jeżeli odbierze Grecji wyspy Egejskie. Wtedy więc zupełnie jawnie pchają Turcję do nowej wojny z Grecją.

Trzecia wojna bałkańska przedstawia dla Turcji tyle pokus, ile jej przedstawiała druga dla Bułgarii, a może nawet jeszcze więcej. Eventualny teatr wojny z góry jest przesądzony i to nie na korzyść Greków. Turcja jest dla Greków na półwyspie Bałkańskim nieuchwytna. Przedzielają ją od Grecji posiadłości bułgarskie, granicy których armia grecka przekroczyć się nie ośmieli. Bułgaria natomiast, rany której jeszcze się nie zablizniły, przepuścił nie wątpi armię turecką do zachodniej Tessalii, o ile tego zażąda turecki sztab generalny.

Skierował zaś cios swój na azjatyckie posiadłości Turcji Grecy nie będą w stanie, nie pozwolą bowiem na to mocarstwa.

Turcja wie bardzo dobrze o tem, że w nowej wojnie bałkańskiej wszelkie korzyści stać będą po jej stronie, że, prowokując Grecję do wojny, ryzykuje bardzo niewiele, a zyskać może dużo.

Dyplomacja angielska, zdając sobie dokładnie sprawę z powagi położenia, wystąpiła z propozycją rozstrzygnięcia zatargu o wyspy równocześnie ze sprawą albańską, a to w tej nadziei, że trójprzymierze, któremu należy na jaknajrychlejsem utworzeniu niezależnej Albanji, ujawni skłonność do ustępstw w sprawie wysp.

Stało się jednak inaczej: trójprzymierze nie zgadza się zasadniczo na równorzędne traktowanie obu spraw, a Turcja, czując poza plecami swoich przyjaciół, ujawnia coraz większą natarczywość w stosunku do Grecji w nadziei, że zdoła ją wyprzedzić z równowagi i pchnąć do jakiego nieopatrnego kroku. Nad Bałkanami gromadzą się znowu groźne chmury... W. S. ki.

8-mio klasowy zakład naukowy męski

GUSTAWA KOSMIŃSKIEGO

Częstochowa, Teatralna N-r. 7.

Egzamina wstępne dla nowych kandydatów, wstępujących od II-o półrocza, rozpoczną się 16 stycznia. Przy szkole istnieje internat.

W walce z drożyzną.

W swoim czasie b. prezydent Stanów Zjednoczonych Taft poruszył myśl zwołania międzynarodowej konferencji dla obmyślenia środków walki ze wzmagającą się coraz bardziej drożyzną.

Zwołaniem konferencji miał się zająć kongres Unji. Propozycja Tafta nie została jednak dotychczas w czyn wprowadzona.

Obecnie podejmują ją z kolei Niemcy. Mianowicie w Berlinie przy niemieckim Towarzystwie ekonomicznym utworzyła się komisja, która ma opracować kwestje, jakie następnie przedstawione będą projektowanej konferencji międzynarodowej.

Komisja postanowiła zwrócić się do rządów wszystkich państw z propozycją, aby rozpocząć już prace przygotowawcze do zwołania konferencji, oraz uchwaliła rozpisac niezwłocznie ankietę wśród niemieckich organizacji społecznych, dla zebrania materiałów, niezbędnych do wyjaśnienia przyczyn drożyzny i środków walki z nią.

Sojusz z Niemcami.

„Ziemszczyzna” twierdzi, że Rosja powinna rozejść się z Francją i Anglią i zbliżyć się do Niemiec. Organ prawników przytacza, między innymi, taki argument:

„Sojusz z Niemcami odbiłby się i na dobroć naszych środkowych gubernji. Teraz musimy utrzymywać ogromną ilość wojska na granicy zachodniej. Prowadzi to do tego, że pieniądze, ściągane na jego utrzymanie z rdzennej ludności rosyjskiej, wydawane są w Polsce, gdzie zostają. Pieniądże ustawicznie wędrują z Rosji do Polski. Rosja bankrutuje. Polska wzbogaca się. Zdaje się, że sprawa ta zasługuje na najbaczniejszą uwagę”.

Spis zabronionych wiadomości.

Rada ministrów zatwierdziła wniosek ministrem spraw wewnętrznych zawierający spis tych wiadomości wojskowych, które na zasadzie prawa z 18 lipca r. 1912 mają być zabronione do ogłaszania w prasie.

Oddzielna narada pod przewodnictwem głównego zarządu do spraw prasowych zaprojektowała włączenie do spisu wiadomości:

- 1) o projektowanych i wprowadzanych zmianach w uzbrojeniu armji i floty;
- 2) o utworzeniu nowych oddziałów wojskowych i instytucji armji i marynarki oraz o zmianach w składzie liczebnym istniejących oddziałów i instytucji;
- 3) o uzbrojeniu budujących się i zamierzonych do wybudowania bojowych okrętów marynarki;
- 4) o naprawach na okrętach czasowo pozbawionych gotowości bojowej;
- 5) o ilości zapasów wojennych i innych na potrzeby wojska w czasie wojennym, punktach ufortyfikowanych portach i na okrętach wojennych;
- 6) o obecnym stanie bojowym i znaczeniu podczas wojny twierdz, fortyfikacji, portów wojennych, punktów oporu, jak również o projektach utworzenia nowych, rozszerzeniu lub skasowaniu istniejących punktów obronnych;

7) o manewrach bojowych i dokonywaniu strzelania w marynarce;

8) o przebiegu i wynikach próbnych mobilizacji dla sprawdzenia w armji i marynarce;

9) o przebiegu manewrów i powolania ruchomych w gubernjach i okręgach nadgranicznych;

10) o zniesieniu zwolnienia żołnierzy do rezerwy i przenoszenia do swoich oddziałów znajdujących się na urlopie i w rezerwie, o wstrzymaniu uwalniania żołnierzy do rezerwy, o przesuwniu wojska ku granicom, o frachtowaniu i ściąganiu statków handlowych do portów przed ogłoszeniem urzędowym o tem.

Rada ministrów zatwierdziła ten spis; postanawiając przedłożyć go projektowanemu prawu na rok do r. 1915.

Niemczenie Śląska.

Ostatnie zebranie Towarzystwa Słowiańskiego w Krakowie poświęcone było sprawie niemieczenia Śląska austriackiego.

Z wyczerpującej dyskusji okazało się, że niemieczenie ziemi śląskiej spoczywa głównie w rękach dwóch instytucji wszechniemieckich, a mianowicie rozgałęzionego w całej Austrii „Schulvereinu” (związku szkolnego), oraz „Nordmarku”, instytucji, powołanej do życia przez Niemców miejscowych. Zakres działania obu stowarzyszeń jest bardzo rozległy, a ułatwiają im je olbrzymie środki, jakimi rozporządzają.

Tak np. „Schulverein” w latach 1880—1912 wydał na cele niemieczenia Śląska 16 milionów koron. Akcje germanizacji rozwija przy pomocy 2,260 oddziałów swoich, rozrzuconych po całym Śląsku. A że akcje te wienczę powodzenie, posłużyć może na dowód miasto Frydek, gdzie Niemcy przed laty 30-tu stanowili zaledwie 17 procent, dziś zaś stanowią już przeszło połowę ludności.

Podobny stosunek zachodzi w innych także miastach, jak Graszów, Wierzbica, Bogumin i wiele innych, gdzie niemieczenie czyni zastrasające postępy. Dalszym źródłem germanizacji jest t. zw. „Fundusz Roseggera”, utworzony rzekomo dla ochrony „zagrożonych i uciśnionych” przez Słowian mniejszości niemieckich.

Zebrań omawiało środki skutecznego przeciwdziałania robocie haktystycznej na Śląsku, przyczem stwierdzono, że społeczeństwo polskie, zwłaszcza w Cieszyńskiem, wykazuje wiele odporności w walce z zalewem niemieckim i że w akcji swej na polu oświaty znajduje poparcie ze strony innych dzielnic Polski.

Anglia i Niemcy.

Słynny Maksymilian Harden ironizuje stosunki angielsko - niemieckie, pisząc między innymi i powodu kończącego się roku: Anglia gotowa jest ustąpić Niemcom Angole, przesłany kraj, w którym deszcze trwają przeszło 6 miesięcy z rzędu, a gdy słońce świeci, to upały dochodzą do 30 stopni, kraj w którym niema zupełnie handlu, ale w którym znajdują się krokodyle, hyjeny, pantery, małpy i dzikie bawoły. Podobno od Nowego Roku Anglia ma nam, — pisze Harden, odstąpić ten piękny kraj, który zresztą nie należy do niej, i znowu będziemy dobrymi przyjaciółmi.

Ale ile mamy zapłacić za to? — zażytuje Harden. Rzeczywiście anglicy

nie są głupi. Tymczasem zdołali oni polozyć swoją ciężką dłoń na marynarce tureckiej, która o wiele ważniejsza jest od armji, której nasi oficerowie są instruktorami i która pomimo ich wysiłków nie będzie lepszą, aniżeli poprzednią. Tym sposobem Anglia, kiedy tylko zechce, będzie mogła nakazać Turcji posłuszeństwo swej woli.

Otworzenie wasze uszy i bądźcie rozsądni, gdy mówicie.

W Niemczech w 1813 r. poeta Arndt oświadczył:

„Bóg ukarze żołnierzy zezwierzęconych. Żołnierzu niemiecki jesteś człowiekiem, starszy z nim zostań nawet w mundurze!”

Dziś pan von Jagow, dyrektor policji w Berlinie, pochwała publicznie postępowanie porucznika von Foerstnera.

Niemcy nie dojadą do San Francisco. Dlaczego? Gdyż kanclerz obiecał anglikom, że nie pójdziemy tam”.

TELEGRAMY.

Wznieście sytuację.

Soń. 11. Trzy najsilniejsze stronnictwa parlamentarne postanowiły utworzyć jedno wielkie stronnictwo wolnomyślnie, aby przeprowadzić spokojnie i rzeczowo interesy rządowe. Nowe stronnictwo utworzone zostanie w najbliższych dniach.

Turcy w tryśc...

Wiedeń 11. Żołnierze, którzy przybyli wczoraj wieczorem do Tryestu, poddani zostali kwarantannie. Strzeże ich oddział marynarki austriackiego okrętu wojennego „Panther”.

W przededniu wojny.

Konstantynopol 11. Wiadomość, że trójprzymierze zamierza zgodzić się w sprawie wysp na propozycję Anglii, wywołała tutaj jaknajwiększe wrazenie. W kołach półrządowych nie kryją się bynajmniej z zamiarem oparcia się zadanemu mocarstwu z bronią w ręku. Armstrong otrzymał rozkaz przyspieszenia wykonania okrętu bojowego brazylijskiego, który pod flagą polskięycia otrzyma nazwę „Sultana Osman”.

Roztopy i zawjcie śnieżne.

Paryż 11. Z Tunisu donoszą o silnych zawiejach śnieżnych. Połączenie z Algierem zerwane.
Kilonja 11. Wylew wody zagraża miastu; w kilku miejscach ruch tramwajowy wstrzymany. Ludność z nad wybrzeża usuwa się z mieszkań. O wylewach i szalonych burzach donoszą z Rostoki, Warnemünde, Lubeki. Z Fuldj donoszą o wylewie rzeki Fuldj. Również i w Heidelbergu, Esslingen, Karlsruhe panują deszcze i roztopy.

Lot nad pustynią.

Paryż 11. Lotnik francuski Pourpe, będący w drodze z Kairu do Chartum donosi, że przebył Wady Halfa do Abu Hammed i że leciał ponad pustynią 240 mil. Silne wiatry utrudniały lot jego, wznosząc tumany kurzu, że niemożliwa była nawet dokładna orientacja po drodze.

Ołbrzymi pożar.

Dunkierka 11. W porcie tutejszym powstał olbrzymi pożar, którego nie zdolano dotychczas jeszcze zlokalizować. Pożar powstał w fabryce miechów i przenósł się na sąsiednie gmachy i magazyny. Straż ogniowa jest poprostu bezradna wobec rozszalałego żywiołu. Dwie osoby zginęły w płomieniach.

Przygotowanie się Albanji na przyjęcie kacięcia Wieda.

Wiedeń 11. Z Valony donoszą, że w Elbasan, Djakowie i wielu innych miastach Albańskich odbyły się zebrania na których agitowano silnie za natychmiastowym obsadzeniem tronu albańskiego przez księcia Wieda i wydelegowania deputacji mającej go powitać w drodze.

Choroba króla Karcia.

Bukareszt 11. Dzisiejszy biuletyn zawiera następujące sprawozdanie ze stanu choroby króla rumuńskiego. Król cierpi od kilku dni na

zapalenie organów oddechowych. — Temperatura wynosi 36,2 pul 80. Ogólny stan zdrowia lepszy niżeli dni poprzednich.

Ruch w Kapatacie.

Kapataci 11. Wiadomości o powstaniu tubylczych robotników w kopalniach diamentów w Jagersfontain potwierdzają się. Około 900 tubylców wyruszyło przeciwko 500 Europejczykom i usiłowało zdobyć szturmem miasto. W walce jaka się wywiązała zabitych zostało 7 tubylców i 37 rannych. Po stronie europejczyków zostało 12 rannych. W chwili obecnej panuje na razie pokój.

Sprawa Ronikiera.

Dalej odpowiada adw. Aronson. Mówca zbija dowody, przytoczone przez Karabczewskiego i Bittingera, twierdząc, że Ronikier niewinny. Prokurator Herszelman, który stworzył tę sprawę, powiedział: jeżeli mi do wiadomości, że list przedśmiertny pisał Staś, nie będę oskarżał. Było to w sądzie okręgowym. Ludzie nauki powiedli, że list jest własnoręcznym skryptem Stasia, i prokurator-gentleman wycofał się ze sprawy. Ażeby skazać Ronikiera, trzeba, wbrew twierdzeniu ludzi poważnych, uczonych uznać: że list jest podrobiony, że Ronikier miał czas na zbrodnię, t. j. uznać rzeczy wprost przeciwnie opinii uczonych. Dalej obrońca podkreśla zasadniczą różnicę między poprzednim i obecnym stanowiskiem prokuratora; pierwiej twierdzono: zabił własnoręcznie, obecnie utrzymują: zorganizował zbrodnię, i krytykuje ten pogląd na sprawę. Sam obrońca nie wierzy w kryształową czystość Ronikiera w tej sprawie, nie zgadza się jednak z twierdzeniem, że jest on winny i dowodzi, apelując do łitości sądowniczej, że, nie mając bezwzględnej pewności co do winy oskarżonego, powinni go uniewinnić. „Niechaj na moście Stasia spotka się biedna matka jego z Ronikierem i poda mu dłoń zgody. Kiedy zaczęła się sprawa, biedna matka bolała, że straciła syna i zięcia. Powiedziecie matce, że nie Ronikier zabił jej syna”.

Drugi odpowiada adw. Sterling adwokatu Nowodworskiemu. „Trzeci zabiera głos adw. Goldstein, który odpowiada Karabczewskiemu, wymownie bardzo dowodzi niewinności Ronikiera i prosi o uniewinnienie go”.

Ostatni przemawia obrońca Zawadzkiego, adw. przys. Bittinger, odbierając zarzuty, czynione mu przez Aronsona. Zawadzki nie mógł być współnikiem Ronikiera i nie może, jak utrzymują sami obrońcy, iść razem z nim do grobu.

Po przemówieniu obrońców przesyła się do Ronikiera z oznajmieniem, że przysługuje mu prawo „Ostatniego słowa”.

Ostatnie słowo Ronikiera.
Jestem chory—mówi R.—nie mam sił, Nie idzie mi o wyrok, gdyż w każdym wypadku życie me zlamane. W czterogodzinnej mowie Ronikier usiłuje obalić argumenty, jakie przytaczano przeciw niemu. O godzinie 12 m. 30 Ronikier skończył mowę. O g. 2 mają być stawiane pytania.

Z Radomska.

(Koresp. wł. „Gońca Częstoch.”)
Wykolejenie.
Manewrując parowóz pociągu towarowego zeskokczył z szyn w pobliżu tunelu, między ulicą Kolejową a Fabryczną i zarył się tendrem w ziemię do połowy. Gdyby nie przytomność maszynisty parowóz byłby spadł z nasypu kolejowego na niżej położoną ulicę.

Nieudany zamach.
Wczoraj o godzinie 10 wieczorem dwaj niewykryci młodzi ludzie zaczęli w ciemnej ulicy Bugajowej 15-to letnią izraelską i rzucili się na nią w celach zbrodniczych, lecz krzyk napadniętej odstraszył zbrodniarzy od niecnego czynu. Dziewczó z przerażenia zemdląło, dopiero wracający

dwaj robotnicy z fabryki podnieśli ją oddając w ręce współwyznawców.

Dzisiejsza licytacja.
Dziś, w poniedziałek w magistracie w Radomsku o g. 10 rano odbędzie się licytacja uszna 47 działek drzewa z leśnictwa miejskiego: Stobiecko i Bogwizdów (patrz wczorajszy numer naszego „Gońca Częst.”)

Zjazd uczniów.
Po paroletniej bezczynności zarządu szkoły imienia śp. Feliksa Fabjaniego, prezes p. F. Myśliński podał się nareszcie do dymisji. Wobec tego pozostały zarząd z wiceprezesem mecenasem Fabjanim z Warszawy na czele postanowił zwołać zjazd uczniów szkoły F. Fabjaniego w Radomsku. Zjazd ma się odbyć w końcu b. miesiąca ewentualnie w początku lutego, na którym omawiane będą sposoby zebrania środków na projektowaną budowę szkoły, oraz wybór nowego zarządu. Ł. o m.

Z Zawiercia.

(Koresp. własna „Gońca Częst.”)
Brak węgla.
Dostawa węgla dla Zawiercia jest bardzo słaba a w dodatku wynosi 1 rb. 25 k. za korzec. Brak węgla dał się też we znaki fabryce Erbego, gdzie oddział gisierni jest nie czynny (z braku węgla) od tygodnia.

Ślizgawica.
Od paru dni na trotuarach utworzyła się formalna ślizgawka, z której też korzystają chłopy, jeżdżąc na łyżwach. Należałoby więc chodniki przyprowadzić do porządku, jak to czyni zarząd fabryki akc. „Zawiercie” na ulicach fabrycznych. I u x.

Nowa katastrofa na kolei w-w.

4 ofiary.
(Koresp. własna „Gońca Częst.”)
Skierniewice, 10—1—14 r.
Po wczorajszej katastrofie w Rozpryż dziś o godz. 10 rano na st. Czerniewice kolei w-w. wydarzyła się nowa katastrofa, tym razem pociąg towarowy nr. 383, łądzącego do Aleksandrowa. Z otrzymanych tu wiadomości rzeczony pociąg, przejeżdżając st. Czerniewice po linii zapasowej, wskutek złego nastawienia zwrotnicy wpadł całą siłą na kozioł oporowy na ślepej linii i rozbił go. Epilogiem tego była śmierć konduktora Madany Adama. Nadto ciężkich obrażeń doznał nadkonduktor Jan Janacek, maszynista Hofman oraz jego pomocnik Apanasienko.

Kilkanaście wagonów zostało doszczętnie rozbitych.

Do uprzątnięcia szczątków rozbitych wagonów o godz. 10 m. 45 rano wysłano ze Skierniewic pociąg ratunkowy z rzemieślnikami. Podobny pociąg wyruszył z Warszawy, którym wyjechał naczelnik ruchu Weiss i inni. (S.)

KRONIKA.

Kalendarzyk.
Dziś Arkadusza
Jutro Weroniki.
Wschód słońca 8. 7. — Zachód słońca 4. 6.
Długość dnia 7. 57. — Przytyło 23 m.

Dzisiejsze „Jasełka”.
Dziś, w poniedziałek i wtorek, 12 i 13 b. m. o godzinie 5 po południu w Schronieniu dla paralityków p. w. Sw. Antoniego, Wieluńska Nr 3 odegrane zostaną „Jasełka”. Bilety wejścia na pierwsze miejsca po rb. 1, na następne po 60 i 40 kop.

Dzisiejszy benefis.
Dziś, w poniedziałek 12 b. m. odbędzie się w „Uranji” benefis utalentowanego artysty Al. Allisiewicza. Program zapowiada się niezwykle ciekawie, wypełnią go bowiem sensacyjne obrazy kinematograficzne, jednoktówki, dział kabaretowy oraz „Tango”, najmłodniejszy dziś u nas taniec. Wykonawcami „Tanga” p. Kwiatkowska i nauczyciel tańców, b. baletmistrz Warsz. teatr. Rzadowych—p. Kostecki. Na zakończenie sympatycznie para wykona też nowy taniec

„Aeroplan”, układu p. Kosteckiego, przeto przypuszczamy, że powodzenie benefisu jest zapewnione.

Dzisiejsza Komisja wojskowa.
Dziś, w poniedziałek 12 b. m. o godz. 10-ej rano odbędzie się ostatnie posiedzenie komisji wojskowej. Popisowym, którzy nie stawiają się do wojska po 12 b.m. i będą przyjęci przez komisję—służba wojskowa liczyć się będzie od 15-go sierpnia st. st., a więc stracą w wojsku 7 i pół miesiący.

Dzisiejsza licytacja.
Dziś, w poniedziałek 12 b.m. o g. 12-ej w południe w Magistracie częstochowskim droga licytacji odbędzie się sprzedaż lodu z sadzawek miejskich na Zawodziu oraz z dawnego łożyska rzeki Warty. Licytacja rozpocznie się od 20 rb. in plus.

Ze Stow. „Praca”
Zarząd Stow. zawodowego przemysłu włóknistego „Praca”, posiadającego centralę w Łodzi a filje w Częstochowie, Fabianicach i Tomaszowie, za pośrednictwem naszego „Gońca Częst.” prosi członków o uregulowanie składek zaległych, gdyż zachodzi potrzeba zamknięcia ksiąg kasowych i zestawienia sprawozdania na walne zebranie, które odbędzie się w lutym r.b.

Jednocześnie zarząd podaje do wiadomości, że jutro we wtorek 13 b. m. otwiera filię w Zawierciu.

Zebrańie zdunów.
W niedzielę 18 b. m. o godz. 3 po południu w Stow. Rzem. Przem. odbędzie się gospodnie zebranie czeladzi zdunskich na którym zarząd gospody zda sprawozdanie za 1913 rok.

Bal.
W sobotę 24 b. m. w Stow. Rzem. Przemysłowem (I Aleja 9) o g. 9 wieczorem odbędzie się bal uczniów szkoły tańców K. Kosteckiego, b. art. baletu teatr. Rzad. Warsz.

Przeniesienie biura Częstochowskiego oddziału polskiego Zw. zaw. robot. przem. żelaznego.

Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że biuro Częst. Oddz. polskiego Zw. zawodowego robotników przemysłu żelaznego przeniesione zostało do domu nr. 16 przy ul. Małej.

Bal w Stowarz. Rzem.-Przemysł.

W sobotę 17 b. m. w Stow. Rzem.-Przemysłowem (I Aleja Nr 9), zwyciężają dorocznym, odbędzie się bal dla członków Stow. i ich rodzin. — Sala udekorowana będzie zielenią.

Z Tow. opieki nad wieżkami.

Wczoraj opiekun 2-go częstochowskiego rewiru członek Tow. Opieki nad zwierzętami zatrzymał na Starym Rynku wychudłego, chorowitego z ranami pod chomontem konia, należącego do Daniela Granka i opieczętował go (do czasu wyleczenia). Konia tego używano do wożenia ciężarów.

Tenże opiekun dokonał oględzin 23 koni p. Moryca Mrówki na Zawodziu (Kwasiarnia), z których 10 było kulawych.

Konie te trzymano w 2 stajniach których w jednej stajni nie było zupełnie posłania. Wobec tego zobowiązano Mrówkę do slania słomy, w przeciwnym zaś razie będzie on pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

Oglądano także stajnie kanтору przewozowego p. Kossowskiego, gdzie znaleziono tylko jednego konia kulawego i już opieczętowanego.

Z porządków ulicznych.

Przed tygodniem przeszło rozszalała się zima. Po chwilowej odwilży zapał mróz i chodniki pokryła gruba warstwa lodu wyślizgana przez przechodniów. Stałe padający śnieg sprawia iż warstwa ta rośnie i gdyby śnieżyca przeciągnęła się dłużej —chodniki zwiastowa w bardziej odśrodmieścia oddalonych dzielnicach przybrałyby niezawodnie, olbrzymią wysokość i w zupełności utraciłyby swe znaczenie w ruchu pieszym, bowiem

stróżę, z malemi wyjątkami nie czyszczą ich wcale.

Co tu zresztą mówić o bocznych ulicach, jak Szkolna, Jasnogórska, Teatralna. Toć w II Alei trudno przejść z powodu ślizgawicy.

Władze policyjne —przez odpowiednie rozporządzenie — winne zmusić stróżów domów jeśli już nie do skrobania chodników, to choć do posypywania piaskiem lub popiołem.

Depesze niedoręczone.
Leon Lembke z Piotrkowa, Przebysz z Warszawy, Grabowski z Konięcypola, Blay z Sosnowca.

Nowy zakład stolaraki.
Odnosnie władze gubernialne pozwoliły A. Maliniakowi na założenie zakładu stolarskiego w dzierżawionej przez niego parterowej oficynie w domu nr. 11 przy ul. Fabrycznej.

Paszporty robotnicze.
Departament policyi w cyrkularzu do gubernatorów i oberpolcejmajstra warszawskiego wyjaśnił, iż bezpłatne paszporty zagraniczne dla robotników mogą być wydawane również, w tych wypadkach, gdy mieszkają oni nie w tych guberniach, w których zapisani są do ksiąg ludności stałej, pod tym jednak warunkiem, iż w guberniach tych mieszkają za portami wewnętrznymi przez czas dłuższy.

Ceny żelaza.
Ceny hurtowe, według notowań syndykatu „Produmeta” na r. b. są następujące:

za pud w kopiejkach:
żelazo handlowe 153—163
blacha 170—180
belki 145—155

Różnica 10 kop. od puda pochodzi stąd, że zamówienia mniejsze nad 1000 pudów liczone są o 10 k. drożej. Według informacji otrzymanych w oddziale warszawskim syndykatu, podwyżka cen tych nie jest przewidywana.

Ceny w handlu detalicznym są o 10 k. na pudzie wyższe.

Z Variété—Olimpia.
Królem wczorajszego wieczoru w Variété—Olimpia w gmachu Panoramny był niezrównany kupiecista i humorysta p. Ludwikowski.

Poza tem, na wyróżnienie zasługuje mandolinista z akompaniamentem 2 gitar, duet młoirosyjski, magik salonyowy oraz siłacz, podnoszący znaczne ciężary.

Zaliczenia.
W dniu wczorajszym wpłynęły i są po zaliczowaniu na kolei W-W, następujące zaliczenia:

Nr. nr. zaliczeń pośpiesznych krajowych 743 760 763 742
Nr. nr. zaliczeń pośpiesznych bezpośrednich: 951 952 951 736 844 959
Nr. nr. zaliczeń zwyczajnych bezpośrednich: 1499 1832 2242 8325 2374 2580 2491 2537 2-39 2526 3824 2630 2634 2564 2678 2700 1704 2720 2742 2820 2818 1048 1834 2020 2074 2210 2272 2817 2413 2533 2541 3580 2614 2515 2619 2633 2649 2868 2869 2670 2585 2701 2728 2749
Nr. nr. zaliczeń zwyczajnych miejscowych: 767 1279 1294 1403 1314 1336 1340 1365 1350 1155 1167 1184 1216 1129 1289 1275 1291 1333

Wiadomości handlowe.

CENY TARGOWE.
Monety w Berlinie płacono:
d. 11 stycznia, 10 stycznia.
Bankn. austr. za 100 k. 85,35 mk. 85,10 mk
Bankn. ros. za 100 rub. 215,50 mk. 213,35 mk
Ceny zboża z dn. 5 (za 1000 kigr.

w markach.
Pszensica Zyto Jęczmień Owies
Szczecin 107 130—154 150—152
Poznań 179—183 146—149 164—162 148—152
Wrocław 178—180 148—150 — 142—146

Z Warszawy.

Kinematografy „Kok” w szkołach.

Na wniosek inspektora szkół m. Warszawy magistrat postanowił zaprowadzić w niektórych szkołach miejskich aparaty kinematograficzne „Kok” w celu demonstrowania różnych obrazów pouczających. Pierwszy taki aparat otrzymała szkoła przy ul. Drewnianej.

Ziemiańie, zakładające na polach i w lasach karmniki dla dzicyzny.

77) STEFAN GORKA.

SZTUKA ZDOBYCIA MAJĄTKU.

(Ciąg dalszy).

Na tych interesach majątek jego wzrastał potężnie, gdyż wszystkie przedsięwzięcia miały powodzenie i doszły do wielkiego rozwoju.

Sławny poeta niemiecki, Henryk Heine, żył w bliskich stosunkach z Jamesem, który niejednokrotnie wybrał poetę z kłopotów pieniężnych, pragnąc uchronić się od jego ciężkiej satyry. Mimo to posiadamy następującą charakterystykę Jamesa nakreślona złośliwym piórem Heinego:

„Pan baron Rothschild jest najlepszym politycznym termometrem, można powiedzieć, iż czemś w rodzinie żaby, przepowiadającej pogodę lub burzę.

Lecz tak mówić nie wypada, gdyż to jest człowiek, dla którego trzeba mieć szacunek, wprawdzie tylko dlatego, że on napełnia wielu innych ludzi szacunkiem dla siebie. Lubię go odwiedzać w biurach jego kantoru gdzie filozoficznie mogą obserwować jak się przed nim uginają i płaszczą nienetkly osobniki z „wybranego przez Boga narodu“ lecz i inne narody. Jest to zwijanja i skracanie kregoslupa,

któroby robiło trudności nawet najlepszemu akrobacie.

Widziałem ludzi, którzy zbliżając się do wielkiego barona, drżeli na całym ciele, jakby przy dotknięciu baterji elektrycznej. — Już przed drzwiami jego gabinetu owładła nimi strach płynący ze czci, taki, jakiego doświadczał Mojżesz, zbliżając się na górze Horab do Jehowy. Tak samo, jak wówczas Mojżesz schygnął ze stóp swoich sandały, chciałby niejednak makler lub agent, zdjąć z nog swych obuwie. Jeżeli zaś tego nie czyni, to jedynie z powodu obawy, że jego nogi tem bardziej smierdzieć będą, a smród taki raziłby nosk pana barona Rothschilda.

Gabinet jego jest osoblivem miejscem, które wzbudza wzniosłe myśli i uczucia, podobnie jak wnętrze świątyni, lub widok oceanu. — Poznajemy tutaj, jak małym jest człowiek, a jak wielkim bóg. Albowiem pieniądź jest bogiem naszych czasów, a pan Rothschild jest jego prorokiem. Pracownia pana barona, gdyż on z braku czynności podobno pracuje, jest bardzo upiększona.

Mianowicie, na kominku stoi marmurowy biust cesarza, z którym pan Rothschild najwięcej dobrych interesów zrobił. Z wdzięczności, pan baron zamierza ustawić tu busty wszystkich panujących, którzy u niego zaciągali pożyczki. Będzie to galerja większa od Wilhalla w Regensbur-

gu. Jak zaś pan Rothschild będzie czeił posągi owych władców, czy w rymach poetycznych, czy też w zwielziej prozie, — to nie jest mi wiadomem...”

James umarł w r. 1868, zostawivszy potężnie rozwiniętą firmę Rothschildów w Paryżu swojemu najstarszemu synowi, Alfonsowi. Aczkolwiek obok londyńskiej, jest ta firma jeszcze oblrzmią siłą na targach pieniężnych Europy, to przecież jest rzeczą niewątpliwą, iż czasy świetności Rothschildów już przeminęły. — Wielkie banki i towarzystwa, oparte na udziałach i akcjach, rozporządzają dzisiaj takimi miliardami, iż wobec nich kilka miliardów, posiadanych przez wszystkich Rothschildów łącznie, już nie przedstawia potęgi dawniejszej.

Niezmierzalne są już dzisiaj na ziemi europejskiej zyski oblrzmię, płynące z braku współzawodnictwa. — Miliardy Rothschildów nie mogą się już mnożyć i musi się zacząć era ich zmniejszania i rozpraszania.

Będzie niewątpliwie ciekawą dla czytelników tej powieści wiadomością, iż James Rothschild chorował także na moralistę.

Aczkolwiek, jak z dziejów tej rodziny wynika, nie należy moralności Rothschildów cenić zbyt wysoko, to przecież warto przeczytać te uwagi, które James kazał wypisać na ścianach swojego biura.

Brzmiały one poważnie i byłoby do życzenia, aby wszyscy ludzie dążący do majątku, zapamiętali je sobie. Oto ich treść:

Przebijajcie się mężnie przez życie!

Badajcie troskliwie, aż do najmniejszych szczegółów rozwój waszych interesów!

Wykorzystujcie dobrze wasze godziny!

Bądźcie szybkimi w działaniu, lecz rozważajcie sumiennie, a postanawiajcie pewnie!

Troski wasze znoście cierpliwie! Zakończ waszego nazwiska niech wam będzie świętością!

Nie kłamcie nigdy!

Nie czynicie się większymi, niż jesteście!

Unikajcie zbytecznych znajomości! Płaćcie w terminie zobowiązania wasze!

Bądźcie oszczędni, lecz nie skąpiecie ziemiędzy tam, gdzie potrzeba zachodzi!

Nie liczcie nigdy na przypadek!

Unikajcie pijaństwa!

Dajcie śmiało naprzód i nie traćcie nigdy odwagi!

Pracujcie uczciwie i wytrwale, a możecie być pewni powodzenia waszego!

(d. c. n.)

Ze świata.

Dużewo gruszkowe za 150 tys. franków.

W Kalifornji, w Los Angeles, rośnie drzewo, najkosztowniejsze na świecie. Jest to gruszka z rodzaju „alligator“, którego ostani zbiór przyniósł 16,030 franków dochodu. Właściciel drzewa, Woodworth, oczekił je plotem, mającym 10 metrów wysoki kości i ubezpieczył je od ognia, pioruna i mrozu na sumę 150,000 franków.

Gioconda.

Giocondę odwiedziło w Louvrze pierwszego dnia 100,000 osób. Przedtem jeszcze tłumy ją oglądały w „Ecole des Beaux Arts“, na dochód włoskich instytucji dobroczynnych. Wejście było po franku, ale byli tacy, którzy płacili nawet sto, jak na przykład podsekretarz ministerjum sztuk pięknych, daquier. Prawie wszyscy oglądali arcydzieło, zdjawszy kapelusze.

Srodek na mgły.

Srodek na mgłę wymyślił dyrektor obserwatorjum w Lyonie, Onofori. Aby rozrzedzić mgłę, wystarcza według niego rozlać na wodę cienką warstwę oliwy, która przeskądzi wodzie w parowaniu. Przypuszczają jednak, że pomysł uzonego wyda owocę tylko na małych wodach.

Drugi syn Roosevelta.

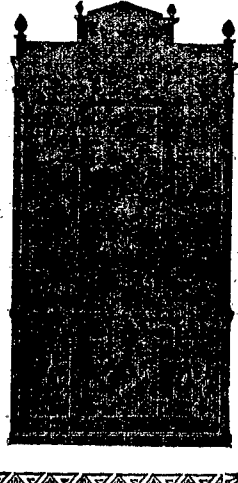
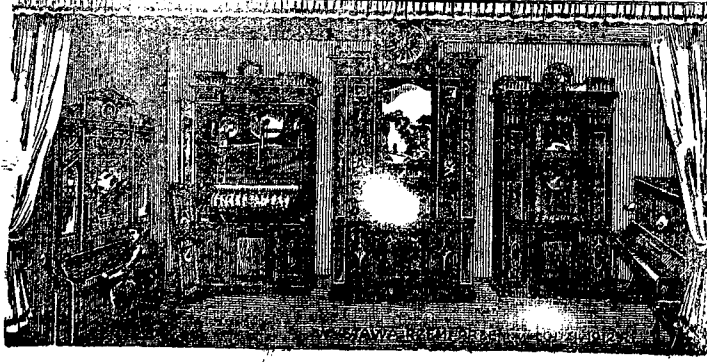
Kermit, żeni się z córką posta amerykańskiego w Madrycie, Willarda. Ślub nastąpi w kwietniu. Kermit odbywał z ojcem polowania na dzikie zwierzęta w Afryce.

Przeciwo Forstnerowi.

Kiedy w Strassburgu ukazał się na ulicach porucznik von Forstner który tam przyjechał na proces, poznano go. Porucznik wraz z towarzyszącymi mu oficerami natychmiast udał się w stronę dworca kolejowego, ale tłum za nimi rosł.

Orkiestryjony i Pianina Automacyjne
ciężarowe, sprężynowe i elektryczne
Stale na składzie.

DOM HANDLOWY
ŻDZISŁAW KYLSKI
GIEŚC(HOWA) ALEJA 2 N° 20
TELEFON 95

Pierwsza
KRAJOWA FABRYKA
Orkiestryjonych
A. Kmoniczek
w Częstochowie,
ul. św. Stanisława 5.,
telefonu 6-34.
Posiada na składzie
wszelkich modeli orkiestryjony.
Ceny i warunki naj-
przystępniejsze,
sprzedaż uskuteczni-
am za gotówkę i na raty,
jak również posiadam
wielki wybór walców
do wszelkich
instrumentów.

H. SAKOWSKI
Magazyn i pracownia
obuwia w Częstochowie
II-ga Aleja 27
Magazyn zaopatrzony
w gotowe obuwie i kalosze.
Fasony naj-
świeższe od najwykwintniejszych
do najprostszych
Sprzedają różnych skór
i przyborów Szewskich